

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een aantal vragen voorgelegd aan de indiener van de initiatiefnota over activering uit arbeidsongeschiktheid (Kamerstuk 33 770, nr. 2).

De voorzitter van de commissie,
Van der Burg

Adjunct-griffier van de commissie,
Weeber

Inhoudsopgave	blz.
I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
1. Aanleiding, inleiding en achtergrond	2
2. Voorstel	2
2.1 Invoering van een periodieke herbeoordeling	2
2.2 Afschaffen van gewenningsbijdrage	4
2.3 Effectieve sollicitatieplicht	5
3. Financiële consequenties	6
4. Verdere procedure	6

II. Reactie van de indiener van de initiatiefnota

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

1. Aanleiding, inleiding en achtergrond

De leden van de VVD-fractie hebben met veel belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota. Zij spreken waardering uit voor een dergelijk initiatief, omdat dit een tijdrovend en arbeidsintensief proces is. Een initiatiefnota is daarnaast een belangrijk instrument van de Kamer. Ook inhoudelijk zijn de leden van de VVD-fractie enthousiast. Zij delen de uitgangspunten van de indiener dat werk belangrijk is voor mensen en dat alles er aan gedaan moet worden om aan het werk te komen. Het vergroten van de activerende werking van sociale zekerheid kan dan ook op de steun van deze leden rekenen. Zij vinden het van groot belang dat mensen niet worden afgeschreven, maar dat wordt gekeken wat hun mogelijkheden zijn. Als mensen echt niet kunnen, is er altijd een vangnet. Over het voorstel dat in de initiatiefnota is neergelegd, hebben deze leden enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de initiatiefnota. Zij hebben een aantal vragen.

De leden van de SP-fractie hebben de initiatiefnota bestudeerd. Deze leden zijn weinig enthousiast over de door de indiener voorgestelde maatregelen. Zij hebben een aantal opmerkingen en vragen.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de initiatiefnota. Zij zien echter af van het leveren van inbreng.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de initiatiefnota. Deze leden spreken hun waardering uit voor het feit dat de indiener voorstellen doet om de arbeidsongeschiktheidsregelingen activerender te maken. Deze leden hebben over de nota een aantal vragen.

2. Voorstel

2.1 Invoering van een periodieke herbeoordeling

De leden van de VVD-fractie vragen of de indiener kan aangeven wat de verwachte stijging van de arbeidsparticipatie is na voorgestelde herbeoordeling. Kan de indiener ook aangeven om de hoeveel jaar een herbeoordeling uitgevoerd dient te worden? Is dit een medische beoordeling? Deze leden hebben ook enkele vragen over instrumenten die aangeboden kunnen worden. Wanneer mensen weer (gedeeltelijk) arbeidsgeschikt worden, krijgen zij dan de beschikking over een aantal instrumenten, dat

hen kan helpen om aan het werk te komen? Hoe kijkt de indiener bijvoorbeeld aan tegen de volgende instrumenten: loonkostensubsidie, loondispensatie, van-werk-naar-werk-trajecten en *jobcarving*? Kunnen deze instrumenten mensen helpen om sneller aan het werk te komen? En zo ja, wie zou deze instrumenten moeten aanbieden, de werkgever en/of het UWV?

De leden van de PvdA-fractie vragen de indiener of zij met haar voorstel een periodieke herbeoordeling bedoelt, of een wettelijke periodieke herbeoordeling. Aan welke periode denkt de indiener? En kan de indiener toelichten op welke gronden voor deze periode wordt gekozen? Voorts vragen de leden van de PvdA-fractie zich af of verwacht mag worden dat de invoering van een systeem van periodieke herbeoordeling extra kosten meebrengt. En wat betekent de invoering van een dergelijk systeem voor de belasting van het UWV?

Kan de indiener nader toelichten hoe het voorstel voor een periodieke herbeoordeling zich verhoudt tot het in 2012 herziene herbeoordelingsbeleid van UWV? In het voorstel staat dat sprake moet zijn van een «professionele herbeoordeling», betekent dit dat het aanvragen van een herbeoordeling op verzoek van de cliënt volgens de indiener moet komen te vervallen?

De leden van de SP-fractie zijn van mening dat de indiener er onterecht van uitgaat dat de frequentie van herbeoordelingen de mate van arbeidsongeschiktheid beïnvloedt. Waarop is dit uitgangspunt gebaseerd en welke wetenschappelijke onderzoeken onderbouwen dit?

Deze leden vragen voorts of de indiener het met hen eens is dat arbeidsongeschiktheid (door medische beperkingen) van mensen niet afneemt door een herkeuring of een sollicitatieplicht, maar door medische en arbeidsdeskundige hulp. Kan de indiener haar standpunt toelichten? Is het de bedoeling dat keuringsartsen doelstellingen meekrijgen? Komt er een objectieve herbeoordeling van de medische en arbeidskundig stand van zaken? Of wordt het een instrument om zo snel mogelijk zoveel mogelijk mensen uit de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA) weg te beordelen? Kan de indiener garanderen dat met voorliggende initiatiefnota de criteria voor herbeoordelingen van niet duurzaam arbeidsongeschikten (WGA, 80% – 100%) niet worden gewijzigd?

De leden van de D66-fractie constateren dat de indiener verwijst naar het rapport «Duurzaam niet-duurzaam?», waarin geconcludeerd wordt dat 31% van de herbeoordeelde WGA-populatie na herbeoordeling geheel (28%) of gedeeltelijk (3%) is hersteld. Deze leden achten het waarschijnlijk dat er in de huidige systematiek sprake is van een selectie-effect, waardoor een groot deel van de huidige herbeoordelingen zich concentreert op mensen waarvan de kans groot is dat deze na herbeoordeling naar een andere WIA-categorie zullen stromen. Zeker omdat het grootste deel van de huidige herbeoordelingen (85%) plaatsvindt op initiatief van het UWV, naar aanleiding van een oordeel van professionals. De leden van de D66-fractie vragen de indiener naar haar oordeel over dit selectie-effect. Tevens vragen deze leden welke verwachtingen de indiener heeft over de percentages arbeidsongeschikten die geheel of gedeeltelijk hersteld blijken bij een periodieke herbeoordeling van de gehele WGA-populatie.

De leden van de D66-fractie constateren dat de indiener van mening is dat er nu te weinig herbeoordelingen plaatsvinden. Zij vragen waarop deze mening gebaseerd is. Deze leden wijzen erop dat nu herbeoordelingen kunnen worden uitgevoerd op verzoek van de werkgever. Is de indiener van mening dat herbeoordelingsverzoeken van de werkgever op dit moment te vaak niet worden gehonoreerd?

De leden van de D66-fractie vragen de indiener om een nadere specificering van de periodieke herbeoordeling. Zij constateren dat in de rekenvoorbeelden wordt uitgegaan van een tweejaarlijkse keuring voor alle WGA-ers. Is dit wat de indiener beoogt, of wordt ruimte gelaten aan de keuringsartsen om afhankelijk van de situatie van de arbeidsongeschikte de periode van herbeoordeling te bepalen?

De leden van de D66-fractie vragen de indiener verder naar een kwantificering van het aantal verzekeringsartsen dat voor deze periodieke herbeoordeling nodig is. Zij wijzen erop dat het benodigde aantal fte aan verzekeringsartsen in de komende jaren reeds hoger is dan het verwachte aantal fte. Op welke wijze wil de indiener, ondanks het nu al voorziene tekort, zorgen voor voldoende capaciteit voor de periodieke herbeoordeling? Welke inspanningen acht de indiener nodig om voldoende artsen te werven voor de opleiding tot verzekeringsarts? Tevens vragen de leden van de D66-fractie aan de indiener welke huidige taken van de verzekeringsartsen zij zou willen stopzetten, wanneer blijkt dat er te weinig verzekeringsartsen zijn om de door haar gewenste plannen te verwezenlijken.

Met het oog op het tekort aan verzekeringsartsen, het mogelijke huidige selectie-effect en het feit dat het grootste deel van de huidige herbeoordelingen (64 procent) niet leidt tot een verandering van de status op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA), vragen de leden van de D66-fractie waarom het doelmatig is om alle arbeidsongeschikten periodiek te herbeoordelen. Immers, als uit het grootste deel van de herbeoordelingen geen wijziging van de WIA-status volgt, worden er veel overbodige herbeoordelingen uitgevoerd. Deze leden vragen de indiener op welke wijze het systeem van herbeoordeling gericht kan worden op die groep waarvan een verbetering of herstel aannemelijk is. De leden van de D66-fractie constateren dat de indiener een grote nadruk legt op de verlaging van de werkgeverslasten die naar haar verwachting ontstaat bij een systeem van periodieke herbeoordeling. Naar aanleiding van deze verwachting vragen de leden van de D66-fractie waarom er op dit moment dan zo weinig herbeoordelingen worden uitgevoerd op verzoek van werkgevers. En waarom is het grootste deel van de herbeoordelingen die nu worden uitgevoerd op verzoek van werkgevers niet gericht op activering, maar op de-activering? Werkgevers nemen nu immers vaak het initiatief voor een herbeoordeling als men denkt dat de werknemer voor een uitkering op grond van de Inkomensvoorziening Volledig en duurzaam Arbeidsongeschikten (IVA) in aanmerking komt. De leden van de D66-fractie vragen in hoeverre de herbeoordelingen zullen leiden tot een grotere instroom in de IVA. Wanneer de kans om in te stromen in de IVA groter wordt, kan dit juist de prikkel om te re-integreren verminderen. Wat is het oordeel van de indiener over deze mogelijkheid en wat zal dit betekenen voor de uitgaven aan de IVA en de IVA-premie?

2.2 Afschaffen van gewenningsbijdrage

De leden van de VVD-fractie vragen of de indiener kan aangeven waarop de huidige gewenningsbijdrage van 24 maanden is gebaseerd. Met andere woorden: waarom is er bij de invoering van de wet destijds voor een dergelijk lange periode gekozen? En waarom is gekozen om de gewenningsbijdrage van mensen die naar de zogenoemde 35- groep gaan vast te stellen op twee maanden? Heeft de indiener inzicht waarom deze periode verschilt?

Kan de indiener schematisch aangeven hoe de gewenningsbijdrage eruit ziet in de huidige situatie en in de situatie zoals deze in de initiatiefnota bepleit wordt?

De leden van de PvdA-fractie merken op dat door de voorgestelde afschaffing van de gewenningsbijdrage de financiële prikkel deels lijkt te worden weggehaald bij werkgevers en neergelegd bij werknemers. In hoeverre verwacht de indiener dat daardoor de re-integratiekansen van deze groep, waarvan de meesten jarenlang niet aan het arbeidsproces hebben deelgenomen, worden vergroot? In hoeverre heeft deze groep recht op begeleiding in de vorm van een re-integratietraject? Is de indiener voornemens om andere maatregelen te nemen die de re-integratiekansen van deze groep vergroten? Kan de indiener toelichten waarom sprake zou zijn «van ongelijke behandeling van verschillende groepen arbeidsongeschikten», nu de ene groep deels arbeidsongeschikt en de andere groep volledig arbeidsongeschikt is? Kan de indiener nader onderbouwen dat een gewenningsperiode van 24 maanden «onvoldoende activerend» werkt om op zoek te gaan naar een baan?

De leden van de SP-fractie merken op dat het verkorten van de gewenningsperiode na een herbeoordeling niet op hun steun kan rekenen. Zij vragen of de indiener het wenselijk acht dat een korte gewenningsperiode juist financiële problemen in de hand werkt bijvoorbeeld bij huizenbezitters met een WGA 80% – 100% uitkering, omdat zij nooit in een periode van acht weken in staat zijn om hun huis te verkopen en hun woonlasten te verminderen? Waarop baseert de indiener de stelling dat acht weken voldoende zijn om je zorgvuldig voor te bereiden op een inkomensdaling?

2.3 Effectieve sollicitatieplicht

De leden van de VVD-fractie zijn voorstander van een effectieve sollicitatieplicht. Hoe denkt de indiener deze te verbeteren? Is er ook voldoende handhavingscapaciteit om dit te doen? Kan de indiener aangeven welke prikkels er voor het UWV en voor de werkgevers zijn om de handhaving effectiever toe te passen?

De leden van de PvdA-fractie vragen wat de indiener voor ogen staat met een «effectieve sollicitatieplicht zonder vrijstellingen voor het geval mensen niet direct hun verdiencapaciteit benutten». Is de indiener van mening dat geen rekening gehouden hoeft te worden met de persoonlijke omstandigheden van (deels) arbeidsongeschikten? Kan de indiener nader toelichten waarom ervoor gekozen wordt «aan te sluiten bij de plichten van een WW-uitkering», terwijl de uitgangspunten van iemand die gedeeltelijk arbeidsongeschikt is en moet re-integreren en van iemand die werkloos is geraakt wezenlijk verschillen?

De leden van de SP-fractie vragen welke concrete maatregelen de indiener voorstelt als het om de sollicitatieplicht voor gedeeltelijke arbeidsongeschikten gaat. Welke omvang heeft de sollicitatieplicht voor gedeeltelijke arbeidsongeschikten? Welke sancties stelt de indiener voor bij het niet nakomen van de sollicitatieplicht?

De leden van de D66-fractie vragen ten aanzien van de sollicitatieplicht aan welke sanctiemogelijkheden de indiener denkt. Ook vragen deze leden op welke wijze deze sollicitatieplicht gehandhaafd moet worden. Wie moet dit gaan doen? Wat wordt hierin de rol van het UWV? Wil de indiener dat het UWV hier iets anders gaat doen dan het verstrekken van uitkeringen en het uitvoeren van keuringen?

De leden van de D66-fractie constateren dat de indiener vindt dat werkgevers onvoldoende de huidige sanctiemogelijkheden benutten als medewerkers niet genoeg meewerken aan re-integratie. Waarom kan het volgens de indiener niet aan de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers worden overgelaten om hier voldoende gebruik van te maken?

3. Financiële consequenties

De leden van de SP-fractie constateren dat de financiële onderbouwing van het voorstel ervan uitgaat dat door een periodieke herbeoordeling duurzaam arbeidsongeschikten (WGA, 80% – 100%) eerder in de IVA terechtkomen of eerder minder dan 35% worden beoordeeld. Waarop is deze stellingname gebaseerd? Wordt met deze stelling niet juist aange- toond dat de financiële lasten verschuiven van werkgevers naar de overheid (in het geval van doorstroming naar de IVA)? Is de verschuiving van WGA naar IVA ingegeven doordat verzekeraars honderden miljoenen extra voorzieningen hebben moeten aanleggen omdat het UWV veel minder mensen dan voorzien bij de totstandkoming van de WIA, een IVA uitkering krijgen toegekend? Is het niet zo dat het voorstel niet tot minder financiële lasten leidt, maar tot een verschuiving van de financiële lasten? Kan de indiener een toelichting hierop geven? Welke kosten zijn er gemoeid met de mensen die na een herbeoordeling een hoger arbeidson- geschiktheidspercentage krijgen toegewezen? Hoe groot is deze groep naar verwachting? Kan de indiener per maatregel cijfers verstrekken over hoeveel personen onder de betreffende maatregel vallen? Welke inkomenseffecten heeft voorliggend voorstel? Heeft de indiener het voorstel financieel laten doorrekenen door bijvoorbeeld het CPB?

De leden van de D66-fractie constateren dat de indiener de financiële consequenties slechts op microniveau voor werkgevers in kaart heeft gebracht. Zij vragen de indiener om de financiële consequenties op macroniveau en voor de overheidsuitgaven ook te kwantificeren. De leden van de D66-fractie verwachten dat de maatregelen die de indiener voorstelt, leiden tot een groter aantal ambtenaren. Niet alleen keuringsartsen, maar ook ambtenaren voor het handhaven van de sollicitatieplicht. Kan de indiener een schatting geven van het totale aantal ambtenaren dat volgens haar extra nodig is bij het UWV om de door haar gewenste maatregelen uit te voeren?

4. Verdere procedure

De leden van de VVD-fractie zijn benieuwd hoe de indiener aankijkt tegen de aangekondigde afspraken tussen werkgevers en werknemers (incl. mogelijk quotumregeling) uit het Sociaal Akkoord en de doelgroep van gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Vindt de indiener dat deze groep ook onderdeel zou moeten zijn van de afspraken tussen werkgevers en werknemers om (gedeeltelijk) arbeidsbeprekten in dienst te nemen? Deze leden vragen de indiener voorts hoe de premiereductie is berekend. Is dit berekend op de voorgestelde gewenningstermijn? De leden van de VVD-fractie vinden dat het voorstel stappen in de goede richting zet. Zij vragen zich af of in de toekomst nog meer mogelijk is. Is het volgens de indiener denkbaar dat in het kader van het «level playing field» het UWV deze verzekering in de toekomst niet meer zou aanbieden, ook vanwege ontbreken van financiële prikkel om mensen uit te laten uitstromen? En hoe kijkt de initiatiefnemer tegen een verdere samen- voeging of harmonisatie van bepaalde arbeidsongeschiktheidsregelingen, bijvoorbeeld de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong), de WIA en de Participatiewet?

De leden van de SP-fractie hebben nog de volgende vragen. Als de aanleiding van deze initiatiefnota is dat voor mensen zelf in eerste instantie, maar ook voor de maatschappij als geheel een belang is dat we mensen niet onnodig in de uitkering houden, waarom staat er dan niets in het voorstel over serieuze inspanningen om mensen met arbeidsdes- kundige hulp te re-integreren? Kan de indiener toelichten welke specifieke

voorstellen er worden gedaan om mensen met een WGA-uitkering aan het werk te helpen? Krijgt het UWV daar een taak in? Zo ja welke? Is er geld voor bijscholing of omscholing?

Waaruit blijkt dat werkgevers die eigenrisicodrager zijn initiatieven nemen? Is het niet zo dat juist de mensen van wie de re-integratiekosten als hoog kunnen worden bestempeld eerder worden geparkeerd in de WGA? Is het niet zo dat als het UWV hiervoor verantwoordelijk zou zijn en er een reëel budget wordt gereserveerd er daadwerkelijk mensen goed gere-integreerd zouden kunnen worden?

Tot slot vragen de leden van de SP-fractie of het voorstel is besproken met de coalitiegenoot. Zo nee, waarom niet; zo ja, wat was de reactie?

De leden van de D66-fractie vragen of indiener nog andere maatregelen heeft overwogen om de WIA activerender te maken en waarom indiener ervoor gekozen heeft om deze niet op te nemen in de initiatiefnota. Verder vragen zij wat het oordeel is van de indiener over bovenwettelijke aanvullingen op de WIA, bijvoorbeeld via cao-afspraken. Deelt de indiener de mening van deze leden dat deze bovenwettelijke aanvullingen de prikkel tot re-integratie doen afnemen?

De leden van de D66-fractie constateren ten slotte dat ten aanzien van dit onderwerp in het regeerakkoord en het sociaal akkoord geen afspraken zijn gemaakt. Derhalve zijn er geen belemmeringen zijn voor de indiener om maatregelen voor te stellen om deze bovenwettelijke aanvullingen te beperken. Is de indiener hiertoe bereid?